

Dosarul nr. 2ra-995/23
2-22155379-01-2ra-17072023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Iu. Potînga)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Cotruță, I. Țurcan, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

27 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco și Ministerul Justiției,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Elisaveta Musteața împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești George Boțan și Alexandru Tcacenco, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco, și Ministerul Justiției, și s-a menținut hotărârea din 25 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 28 octombrie 2022, Elisaveta Musteața a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești George Boțan și Alexandru Tcacenco, solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat ca urmare a încălcării acestui drept prin încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 180 000 de lei cu titlu de compensație a prejudiciului moral (vol. I, f.d.2-3).

În motivarea cererii a indicat că, la 01 aprilie 2013, în cadrul biroului executorului judecătoresc George Boțan a parvenit ca strămutat de la executorul judecătoresc Alexandru Tcacenco titlul executoriu nr. *****din 29 februarie 2012

emis de judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, privind încasarea de la Întreprinderea Individuală „Cazmir Vitalie”, în beneficiul Elisavetei Musteața suma datoriei în mărime de 35000 de euro și 50080 de lei.

Prin încheierea nr. ***** din 24 aprilie 2012 a executorului judecătoresc Alexandru Tcacenco, s-a dispus primirea spre executare a documentului executoriu enunțat supra, intentarea procedurii de executare și acordarea debitorului un termen de 15 zile de a executa benevol cerințele documentului executoriu sus menționat. Prin aceeași încheiere, în temeiul art. 63 din Codul de executare, executorul judecătoresc, Alexandru Tcacenco, a dispus asigurarea documentului executoriu prin aplicarea măsurilor de asigurare.

În cadrul procedurii de executare, a fost întocmit procesul-verbal din 25 octombrie 2013 privind aplicarea sechestrului asupra bunului mobil de model *****. Bunul mobil a fost evaluat, în temeiul art. 117 din Codul de executare, de executorul judecătoresc la prețul de 5000 de euro, care nu a fost contestat în instanța de judecată. Așadar, cu respectarea procedurii prealabile privind organizarea licitației, la 21 februarie 2014, bunul mobil de model ***** a fost adjudecat la prețul de 5000 de euro. Conform ordinului de plată nr. ***** din ***** și nr. ***** din ***** , i-a fost transferată suma de 81518,93 de lei.

Potrivit materialelor acumulate la procedura de executare s-a stabilit că debitorul, Întreprinderea Individuală „Cazmir Vitalie”, nu deține cu drept de proprietate alte bunuri mobile, imobile sau mijloace bănești ce ar putea fi mărite în contul stingerii integrale a datoriei. A mai menționat că executorul judecătoresc, Alexandru Tcacenco a stabilit că debitorul, Întreprinderea Individuală „Cazmir Vitalie”, nu dispune nici de alte creanțe, ce ar putea fi urmărite în scopul stingerii datoriei.

Prin urmare, documentul executoriu nr. ***** din 29 februarie 2012 emis de Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău a fost restituit de către executorul judecătoresc în temeiul art. 86 alin. (1) lit. b) din Codul de executare, fapt confirmat prin încheierea nr. 065-382/13 din 12 octombrie 2015, iar dosarul de executare a fost arhivat.

În drept, reclamanta și-a întemeiat cererea de chemare în judecată în baza dispozițiilor art. 1 alin. (2), art. 2 alin. (1) și (2), art. 4 alin. (1), (2) și (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, art. 70 alin. (1) din Codul de executare.

Reclamanta a solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului moral cauzat ca urmare a încălcării acestui drept prin încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 180 000 de lei cu titlu de compensație a prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de asistență judiciară în mărime de 14792 de lei.

Prin hotărârea din 25 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Elisaveta Musteața. S-a constatat încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr. ***** din 29 februarie 2012 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău. S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Elisavetei

Musteața cu titlu de prejudiciu moral suma de 50.000 de lei și cheltuielile de judecată, proporțional părții admise, prin compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 7.000 de lei, iar în total suma de 57.000 de lei. În rest, cererea s-a respins, ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 25 ianuarie 2023, în termenul legal, Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco, a declarat apel, iar ulterior, la 07 aprilie 2023, l-a completat cu motivare împotriva hotărârii din 25 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral (vol. I, f.d.202-204).

La 22 februarie 2023, Ministerul Justiției a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral (vol. I, f.d.205).

Prin decizia din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco, și Ministerul Justiției, și s-a menținut hotărârea din 25 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. II, f.d. 21, 22-37).

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a notat că instanța de fond corect a constatat încălcarea dreptului reclamantei Elizaveta Musteața la executarea în termen rezonabil a hotărârii nr*****din 29 februarie 2012 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, or în cadrul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine că documentul executoriu emis în baza hotărârii nr. *****din 29 februarie 2012 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost depus spre executare, fiind intentată procedura de executare inițial de Biroului Executorului Judecătoresc Alexandru Tcacenco și ulterior strămutat către Biroul Executorului Judecătoresc George Boțan, care deși a fost executată parțial nu a luat toate măsurile legale și posibile întru executarea documentului executoriu și a restituit în mod neîntemeiat documentul executoriu fără a înștiința creditorul. Astfel, executorul judecătoresc nu a dat dovadă de diligența cuvenită și mai mult, a obstrucționat executarea în continuare a documentului executoriu.

Instanța de apel a menționat că autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, sunt executorii judecătorești care nu au depus diligența necesară în vederea executării documentului executoriu, fapt ce generează dreptul reclamantei la executarea actului judecătoresc în termeni rezonabili, iar încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a avut loc din motive ce nu-i pot fi imputate reclamantului, acesta nu a împiedicat în niciun fel punerea în executare a hotărârii, nu a zădărnicit acțiuni din procedura de executare și nici nu a refuzat executarea.

Curtea de Apel Chișinău a stabilit că termenul de neexecutare a documentului executoriu, constituie mai mult de 10 ani de la emiterea hotărârii judecătorești în favoarea Elisavetei Musteața, și cuprinde inclusiv perioada de la data intentării procedurii de executare până la data înaintării prezentei acțiuni în judecată. Prin urmare, în cauza dată este cert stabilit că autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, ca urmare Elisaveta Musteața nu a

putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, fapt care denotă fără echivoc că hotărârea adoptată în favoarea reclamantului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

Instanța de apel a statuat că instanța de judecată corect a ajuns la concluzia privind temeinicia pretenției privind constatarea încălcării dreptului Elizavetei Musteața la executarea în termen rezonabil a hotărârii din 29 februarie 2012 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, deoarece executorul judecătoresc, în calitate de persoană autorizată să efectueze executarea documentelor executorii, este obligat, în conformitate cu art. 22 alin. (2) din Codul de executare, să întreprindă măsurile prevăzute de lege pentru executarea operativă a documentelor executorii.

Curtea de Apel Chișinău a conchis că instanța de fond corect a reținut că prejudiciul moral în mărime de 180 000 de lei solicitat de către Elisaveta Musteața este exagerat, având în vedere circumstanțele cauzei, însă suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege. Or, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, se ia în considerare și interesul sporit, pe care l-a avut sau îl are reclamantul în executarea hotărârii judecătorești, al cărui beneficiar este.

Cu referire la apelul declarat de Ministerul Justiției, Curtea de Apel Chișinău a respins ca neîntemeiată critica apelantului potrivit căreia, instanța de fond a dat o apreciere eronată probelor acumulate, or, rolul activ exercitat de instanță, în deslușirea corectă a raportului dintre părți, este evident manifestat, în condițiile analizei apărărilor exprimate pe cale incidentală, dar, în cadrul fixat de reclamant și în limitele obiectului dedus judecării. Așadar, în speță, criticile aduse de apelant, însoțite de argumentarea circumstanțelor de fapt ale cauzei, percepute din propriul punct de vedere al apelantului, nu pot duce la admiterea apelului, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art.385 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă asupra reaprecierii probelor și circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de judecată. Acest fapt denotă caracterul declarativ al apelului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului apelantului cu soluția dată de instanța de judecată, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a apelului.

La 30 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice, Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea parțială deciziei în partea respingerii cererii de apel depuse de Elisaveta Musteața și a hotărârii din 25 ianuarie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru în partea respingerii pretențiilor, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de recurentă să fie admisă integral (vol. II, f.d. 43-48).

În argumentarea cererii a invocat că instanțele ierarhic inferioare au interpretat și aplicat eronat legea în ceea ce privește încasarea prejudiciului moral, ignorând dispozițiile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

A menționat că, din cauza neexecutării hotărârii judecătorești într-un termen rezonabil, apelanta a fost lipsită de posibilitatea de a executa o altă hotărâri judecătorească definitivă și irevocabilă care se află în relație de cauzalitate cu

hotărârea care nu a fost executată, reprezentând onorariul avocatului care i-a reprezentat interesele în respectivul proces.

Mai mult, suferințele apelantei se referă și la faptul că casa care-i aparține cu drept de proprietate se află și acum sub sechestru aplicat de executorul judecătoresc, deoarece nu dispune de resurse financiare necesare pentru a achita onorariul avocatului care i-a reprezentat interesele și care deține în acest sens un titlu executoriu, fapt ce nu a fost luat în considerare de instanțele ierarhic inferioare.

La 09 august 2023, Ministerul Justiției a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea parțială a deciziei în partea respingerii cererii de apel depuse de recurent și a hotărârii din 25 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în partea admiterii pretențiilor, cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de recurentă să fie respinsă integral (vol. II, f.d. 54-60).

În argumentarea cererii a invocat că instanța de apel nu a luat în considerare circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care le consideră constatate și nu au fost probate cu dovezi veridice și suficiente.

A menționat că executorii judecătorești au prezentat rapoarte prin care se constată acțiunile întreprinse în vederea executării documentului executoriu. Conform informațiilor prezentate de Inspectoratul Fiscal de Stat, Întreprinderea de Stat „Cadastru” se constată că documentul executoriu nu poate fi executat, deoarece debitorul nu dispune de careva bunuri mobile sau imobile, care ar putea fi urmărite pe teritoriul Republicii Moldova. La fel, debitorul nu dispune de codul fiscal atribuit de Inspectoratul Fiscal de Stat al Republicii Moldova și nu este înregistrat în conformitate cu legislația Republicii Moldova la Camera Înregistrării de Stat și nu dispune de conturi bancare care ar putea fi urmărite. Respectiv, omisiunea reclamantului de a întreprinde acțiuni inevitabile realizării dreptului său determină lipsa responsabilității statului.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 23 mai 2023. Totodată, la 30 iunie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat, prin intermediul poștei electronice, părților, copia deciziei integrale din 23 mai 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexată la materialele cauzei (vol. II, f.d. 38).

Astfel, recursurile declarate la 30 iunie 2023 și 09 august 2023 se consideră depuse în termenul stabilit de lege.

La 10 august 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursurilor declarate de Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco, și Ministerul Justiției, împotriva deciziei din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea

de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (vol. II, f.d. 150).

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Recursurile declarate de Elisaveta Musteața, reprezentat de avocatul Ion Cobîșenco, și Ministerul Justiției au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco, și Ministerul Justiției, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile inadmisibile, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, 22 iunie 2023, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

Din analiza recursurilor declarate de Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco, și Ministerul Justiției au invocat temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data de 30 iunie 2023 și 09 august 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurenții au făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute de art. 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor, normă citată supra, nu a stabilit că instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și nici interpretarea în mod eronat a legii de către instanța judecătorească.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenților cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurilor declarate de Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco, și Ministerul Justiției nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurilor declarate de Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco, și Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurilor declarate de Elisaveta Musteața, reprezentată de avocatul Ion Cobîșenco, și Ministerul Justiției împotriva deciziei din 23 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elisaveta Musteața împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii executorii judecătorești George Boțan și Alexandru Tcacenco, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi